

A hitem nem eladó

*Odaadok mindent: erőt, ifjúságot, mosolyt, ha kell éjjelt és nappalt
s néha egy kis darab egészséget is:*

Csak hagyjanak élni.

Nem panaszkodom!

A jajveszékelés s a kérődző siránkozás nem az én kenyerem!

Én a harcosok indulóinak tüzes ütemén nőttem emberré.

Elcsitíthatatlanul élnek bennem e dallamok.

E dallamok az én vigaszaim.

Ezek gyúrják bennem újra s újra a fáradó életet.

E dallamok: az én levegőm . . . a hitem!

*Vegyétek el mosolyom, ifjúságom ti, a mindennapi kenyér földi
hatalmasai!*

A hitem azonban nem eladó!

Arra nincsen vásár.

Soványabbra vágthatjátok betevő falatomat.

Én állom a sarat!

A harcosok indulóinak tüzes üteme bennem dalol,

*Nincsen sem csengő arany, sem konc alamizsna, mely elhalkítaná
dalom.*

VAMOS DEZSŐ

Széljegyzetek

A FARKAS ÉS A BÁRÁNY

Aesopusi mese. Aesopus görög rabszolga és púpos volt. Sem mint rabszolga, sem mint szegény, púpos nem mondhatta meg az emberéknek szerény, de helytálló véleményét. Okos, értelmes ember volt és a gondolatok csak úgy buzogtak benne. Mivel az emberekről nem mert beszélni az embereknek, elbeszéléseinek hőseit állati álarc mögé bújtatta. Roppant időszerű „A farkas és a bárány” című állatmeséje.

Elmondjuk Aesopus után szabadon.

A bárány nyugodtan iszik a patak friss vizéből. Odajön a farkas is szomját oltani. „Hallod-e te bárány, — így az ordas — hogy mered te zavarni az én vizemet? „De édes farkasom, — így a kis gyapjas — hiszen először én voltam itt a pataknál és aztán te feljebb állsz, és hát hogy is merném én, istenem, a te vizedet zavarni?” „Nem is arról akarok én beszélni — válaszolt a topor-tyánféreg — hanem micsoda arcátlanság volt az apád részéről, a múlt héten a juhászkutyákat nekem ugratni?” „De édes farkas bácsi, — pityeregte el magát az ártatlan — hiszen jóemlékezetű apámat azok a gaz mészárosok már egy hónappal ezelőtt levágták.” „Akkor az anyád volt!” „Az én anyám? De drága jó farkas bá — bégeti el magát a bárány — hiszen az én anyám már három

hete betegen fekszik, csak a lélek jár belé hálni, de ha egészséges is lenne, ő olyan békés természetű, hogy a kutyaugatást hallani sem tudja.“ „Akkor másvalaki volt a családoból!“ És a farkas megette a bárányt.

A mese lényege nem az, hogy a farkas megeszi a bárányt, hanem az, hogy a farkas erkölcsi alapot keres a báránysülthöz.

Semleges államok, nektek szól a mese. A kérdés csak az: tényleg bárányok-e a semleges államok, melyeket a háborúzókkor nyelhetnek el, amikor akarnak. Mert hogy a háborút viselő államok mindig farkasok voltak és azok is maradnak, ennek megállapításához nem nem is kell nagy állatismerőnek lenni.

HOLLANDIA ÉS A GYARMATOK

Hollandia királyság. Területe 34.181 négyzetkilóméter. Lakó-sainak száma nem egészen 9 millió. Gyarmatai: Holland-Keletin-dia és Nyugat-Uj-Guinea. Ezeknek területe 1,897.792 négyzetkiló-méter, lakó-sainak száma kb. 65 millió. Holland Guyana 129.100 négyzetkilóméter, lakó-sainak száma kb. 155 ezer. Van még azon-kivül 5 szigetből álló Curacao 1.130 négyzetkilóméter területtel és kb. 85 ezer lakóssal.

Nem panaszkodhat az a 9 millió németalföldi honpolgár, hogy a gyarmati kérdésben kihagyták őket a játszából. Jogosan kér-dezheti mindenki, hát hogyan is lehet ilyen kis államnak ekkora gyarmati birodalma, és hát hogy is tudja ezt a fene nagy gyar-mati birodalmat ez a kis állam megtartani?

Az első kérdésre a válasz így hangzik: Hollandia, vagy Német-alföld 1648 óta önálló királyság. Hajós nép lévén, bejárták a tengereket és amit akkor el tudtak foglalni, azt el is foglalták. A benszülöttek, akárhányan is voltak, őskori nyilaikkal dehog-y is tudtak védekezni a nagyokat durranó ágyúk és puskák ellen.

Az angolok már előbb, de abban az időben is magukhoz szíp-pantották a Föld jókora részét. Amíg az európai szárazföldi ha-talmak hol egymás között verekedtek, hol a törökkel, a tengerparti államok vígan hajózázták a tengereket és felosztották maguk kö-zött a felfedezett új szigeteket és szárazföldeket. Mire a száraz-földi hatalmak végre valahogy mégis egyensúlyba jöttek, go-lyóbisunkon alig volt már valami elfoglalni való. Ausztria—Ma-gyarországnak p. o. a Ferenc József-föld jutott. Nagyon finom modorra vall, hogy az oroszok meghagyták a nevét. Hát így ju-tott a hollandusoknak ekkora terület és ők maguk is csodálkoz-nak azon, hogy ezeket a birtokokat eddig meg is tudták tartani.

De hogyan is tarthatták meg?

Először azért, mert jóideig nem volt senki sem, aki elvegye. Másodszor azért, mert mire akadt volna állam, mely rátette volna harácsoló mancsát ezekre a birtokokra, vele együtt megnőtt a többi versenyképes állam is, melyeknek ugyancsak kifejlődtek jó karmokkal ellátott mancsai. Miután ezek a mancsok egymás moz-dulatára nagyon vigyáztak és dehog-y is engedték volna meg, hogy egyik, vagy másik a maga részére elorozza a németalföldi

gyarmatokat, maradt tehát minden a régiben. Ami a hollandusoké, legyen az övéké.

De most baj van, nagy baj. Megtörténhet ugyanis, hogy valamelyik háborús állam Hollandia semlegességének megvédése érdekében és azért, hogy, a háború veszedelmétől óvja, megszállja majd Hollandiát. Japán már most kijelenti, hogy amennyiben Hollandiát bármelyik háborús fél megszállná — hacsak ideiglenesen is — a Felkelő Nap Országá azonnal birtokába veszi a holland keleti gyarmatokat, nehogy a háborús államok közül egy is azt higgye, hogy akié a téhen, azé lesz az anyjánál jóval nagyobb borjú is.

„Vérszagra jó az éji vad . . .“ Hollandia gyarmati lakosságának nincs oka az öröme. Ha megszabadulnának is úgy hirtelenében a hollandusoktól, senki a világon nem mondaná nekik: no, most önálló állam lettetek, a hosszú raboskodás után végre felvirradt a ti szabadságtok napja is. Nem, ilyesmiről szó sem lenne. Megjelennének az új tulajdonosok (valószínűleg megállapodnának az illetékesek), felosztanák maguk között a területeket és Hollandia gyarmati lakossága azontúl új gazdái számára hordaná a mézet a kaptárba. Nos és a hollandusok? Örüljenek, hogy eddig zavartalanul élvezték olyan gyarmatok jövedelmét, mely őket egyáltalában nem illette meg.

A helyzet egyelőre nem érkezett el eddig. Hollandia semlegességét talán egyik háborús fél sem fogja védelmébe venni, de a holland gyarmatok kérdését aligha fogják a napirendről egyhamar levenni.

A SVÉDEK CSEHÜL ALI. NAK

Hiszen ha kárörvendő lennék, hej de örülnék most, de fel tudnék tenni a svédeknek jó néhány kérdést, de az Egyesült Államoknak és Sváajának is, sőt Argentínának és az egész társasággal együtt a Népszövetségnek is. De nem vagyok kárörvendő és ezért inkább csak néhány egészen magától értetődő kérdést intézek hozzájuk. Hát drága, jó svéd urak, Gusztáv hős utódai, hát a norvégek messzebb vannak tőletek, mint a finnek? Még nem is olyan régen egy test, egy lélek voltatok a norvégekkel. Most két test vagytok ugyan, de egy lélek. Ugyanaz a nemesi skandináv lélek lakozik tibennetek, mint a norvégek porhüvelyében. Hát miért nem siettetek a norvégek segítségére, mint ahogy azt tettétek annak idején a finneknél? Nem hivatalosan ott sem, de minden nagyobb városban toborzó iroda, bérlevonások, gyűjtések a szegény finn testvérek ki- és felsegítésére. Jó, a dánokról nem beszélek. Azok nem harcolnak. Mire észre tértek volna, már lefegyverezték őket. De a norvégek valóban védik hazájukat, mely ijestően közel van hozzátok! Talán az osztozkodásnál jobb lett volna többet adni a norvég testvéreknek, de most azután helyrehozhatjátok ezt, most segítetek rajtuk! Miért fegyverzitek le a hozzátok menekült norvég katonákat, ahelyett, hogy fegyveres önkéntesként sietnétek segítségükre? Nem értem az észjárásokat. Azt kell hinnem, hogy a németektől nem sajnáljátok Norvégiát.

de az oroszoktól sajnáltatok azt a kis földszívet. No, a kérdés nem csak nektek szól, szól ez az egész világ felháborodott „közvéleményének“, mely ugyancsak felháborodott a finnek javára. Norvégiát is ideszámítva.

Ilyen fontos történelmi napokban még sem illik így beszélni. Tartsuk meg a nyugodt, tárgyilagos hangot, mert még azt fogja valaki gondolni: örülünk, hogy a norvégek semlegességét a németek „védik“. De nem is Norvégiáról, hanem Svédországról van szó. Arról a Svédországról, akinek ma már semmi veszténivalója nincs és mégsem képes határozott lépést tenni saját érdekében. Mert mi veszténivalója van? Az, hogy biztosítják a semlegességét. Azt a semlegességet, mely szerint ő nem csatlakozik egy hadviselő félhez sem és közben mind a két oldalon minél többet kereshet? De mi a semlegesség másik oldala? Talán azt hiszik a svédek, hogy őket nem fogják megtámadni? Hát ha az íráson akkora pécset csüng is, mint a Holdnak karimája, van annak értéke? . . . Ha már állatmesével kezdtem, elmondok egy másik állatról valamit, hátha így érthetőbbé válik a semlegesek látszólag érthetetlen magatartása.

Hogyan fogja a beduin a majmokat? A majom roppant okos és értelmes állat. Ezt a beduin is tudja. A majom előszeretettel figyel, hogy a beduin mit csinál. Nos, a beduin ha majmot akar fogni, akkor úgy megy a fákhöz, amelyeken a majmok tanyáznak, hogy azok jól lássák, mit csinál. A vadász a fák törzsébe befelé szélesedő lyukat váj ki, hogy a majom keze könnyen beleférjen, azután a lyukba néhány rizsszemet szór. Annyi ilyen lyukat fúr, ahány majmot akar elfogni. Munkája végeztével elmegy. Alighogy a beduin eltávozott, a majmok már ott is vannak a lyukaknál. Először csak megnézik, hogy mit csinált a fával az az ember, majd belenyúlnak a lyukba. Megtalálják a finom, jóízű rizst, a markukban van, boldogság tölti el őket, már szájukban érzik az ízletes falatot. Minden rendben menne, csak a kezüket kell kihúzni a lyukból, amit azonban a ravasz beduin akkorára faragott, hogy csak nyújtott kezét tudja a majom belőle kivenni. Mihelyt markokba húzza össze, nem fér ki a lyukon. A lesbenálló beduin most szépen visszajön, összefogdossa majmait, mert azok — habár látják a veszélyt — nem engedik ki markukból a rizst. A beduin játszva elintézi a dolgot. Megvan a majom, sőt megvan a rizs is.

Mi sem könnyebb, mint nagyszerű kereskedelmi és biztonsági szerződéseket kötni és mindent a világon megígérni. Főleg jó üzletekkel a semlegeseket elszédíteni. A múlt háború nyújtotta haszon íze még ott csurog a semleges államok tőkéseinek szájában és a ravasz beduin meghagyja őket abban a hitben, hogy ez a háború is búsás hasznot fog nekik hozni. Már a markukban szorongatják az ízes rizsszemeket, melyekből alig fognak enni . . . És a beduin megcsinálta a maga jó üzletét. Megfogta a majmot . . . a másodikat . . . a harmadikat pedig akkor fogja meg, amikor neki tetszik, mert a majmok nem tartanak össze. Csak egyik csak a maga markolta rizsszemeknek örül.

VALSAGOS NAPOK

A múlt számunkban írtunk az olaszokról, kifejtve, hogy Olaszország nagyhatalom a Balkán felé, de nem nagyhatalom a Szövetségesek felé. Legalább is addig, míg angol lobogó leng Szuex, Malta, Gibraltár erődítményein. Vészhirek keringtek a levegőben. A Szövetségesek tudtára adták az olaszoknak, hogy nem tűrik a Balkánon a politikai térkép megváltoztatását semmilyen ürügy alatt. Az olasz csizma menetelni akart, de a Földközi-tenger tényleges urai, még mielőtt kiléphetett volna, álljt vezényeltek és ma már nyugodtabban lélegzik a Balkán. A fasiszta Olaszország még nem avatkozott a háborúba, de egyöntetű a vélemény: az olaszok csak az alkalmat várják, hogy az előre látható győztes oldalán kivonhassák hősi kardjukat. (De ki tudná ma még megmondani, ki lesz a győztes?)

Addig is azonban állandó az olasz politikusok szájában a jelző: „Olaszország adott esetben feltétlenül barátai mellé áll. Minden eshetőségre készen vagyunk . . .“, de becsületükre válják, még mindig nem mondták meg, kik az olasz uralom barátai. Ez talán arra vezethető vissza, hogy a háborús felek sem mondták még meg, mennyiben barátai Olaszországnak.

Révérz Illés

Világszemle

A háború bevezetéseként az ellenséges felek ideológiai fegyverekkel küzdöttek egymás ellen. Az, aki csak a rádiójelentéseket, az egymással szembenálló felek propagandáját hallgatta és mélyebben nem nézett a dolgokba, az bizony felült ennek a nagyhangú ékesszólású frázishadjáratnak. Ha elhitte, mindenesetre nagyon kényelmetlen helyzetben volt, mert egyik is, másik is olyan igazságokkal döngette a semleges közvéleményt, hogy annak hiteléhez kétség nem fért, Hogy is lehet az, hogy mindkettőnek igaza van?

Még sokkal nagyobb lett a zavar, amikor a háború kitört. Azok az emberek, akik az ideg-háborút jól birták, akik meg tudták őrizni objektív ítélőkéességüket, a legzavarosabb, legbonyolultabb és legizgalmasabb időkben, most mikor a tényleges háború kitört, megzavarodtak. A demokrácia és a fasiszmus harca, ideológiai harc, mely a csatamezőn folytatódik. Tovább már nem tudták megőrizni tárgyilagos semlegességüket, odaszegődtek valamelyik fél drukkolói közé és végleg elvesztek az események sodrában.

A nemzetközi helyzet új alakulása azonban ugyancsak éles fényt vet erre a harctereken folyó „ideológiai küzdelemre“. Már az ellenséges propagandairodák sem dolgoznak a régi módszerekkel. Ezt nem azért teszik, mert új eszközöket, frissességet és nagységet akarnak harcukba vinni, hanem az események miatt kell hinniük, h